

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ของนิสิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
The Development of Learning Activities to enhance
Teacher Identity of Pre-service Teachers in Early Childhood
Education, Faculty of Education, Burapha University

เชวง ช้อนบุญ*
chawengsb@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู 2) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู และ 3) ศึกษา ความพึงพอใจของ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู คู่มือสำหรับนิสิต แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครู และแบบประเมินความพึงพอใจของนิสิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test for one samples) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติการ ขั้นไตร่ตรองสะท้อนความคิด ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยน และ ขั้นสรุปและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.55$)

2. นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดีเยี่ยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะความเป็นครูด้านมีการสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและด้านมีสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัยอยู่ในระดับดีเยี่ยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*อาจารย์ ดร. ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**งานวิจัยนี้ได้รับทุนในการทำวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ 2559

3. นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, คุณลักษณะความเป็นครู, การศึกษาปฐมวัย

Abstract

This research employed a research and development approach. The purposes of this research were as follows: 1) to develop learning activities to enhance teacher identity, 2) to investigate teacher identity of pre-service teachers in early childhood education after learning with the activities, and 3) to examine pre-service teachers' satisfaction towards the learning activities. The participants were 10 experts, and 124 pre-service teachers, obtained from the stratified random sampling technique, in early childhood education major (Year 1 – 5), in the second semester of the academic year of 2016, at Faculty of Education, Burapha University. The number of participants was calculated by using the Yamane's formula (Yamane, 1967) with the confidence level of 95%. The research instruments were the manual for learning activities to enhance teacher identity, the manual for pre-service teachers, the teacher identity assessment form, and the satisfaction assessment form. The data were analyzed by using percentage, mean, SD, t-test for one samples, and the content analysis method.

The findings were summarized as follows:

1. The learning activities to enhance teacher identity were consisted of five steps: preparation, execution, reflection, presentation, and evaluation. The experts were evaluated at the higher level ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.55$).

2. Teacher identity of the pre-service teachers was at the excellence level with significantly different at .01 level. When considering each aspect of teacher identity, it was found that the aspect of ongoing career advancement and professional development and the aspect of necessary characteristics for early childhood education teachers were at the excellence level with significantly different at .01 level.

3. The pre-service teachers reported having the satisfaction towards the learning activities at the high level, with significantly different at the .01 level.

Keywords: learning activities, teacher identity, early childhood education

บทนำ

วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะและวิชาชีพครูร่วมกับคุณลักษณะความเป็นครูที่สะท้อนการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูในการสั่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนด้วยวิธีการที่หลากหลายและทันสมัย ซึ่งคุณลักษณะความเป็นครูได้กำหนดไว้ในเกณฑ์ การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพของคุรุสภา (ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพ, 2557) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่คุรุสภาให้การรับรองเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด โดยการรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรพิจารณาจากมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิต ซึ่งในมาตรฐานการผลิตด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียน การสอน ได้กำหนดมาตรฐานข้อ 5.4 การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และมีเกณฑ์การรับรองข้อ 2.8 (2) มีแผนการจัดกิจกรรมตลอดหลักสูตร และ (3) มีคู่มือการประเมินผลและสมุดบันทึกหรือระเบียบรายงานผลตามมาตรฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานบัณฑิต ด้านการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู/ ความเป็นผู้นำ กำหนดเกณฑ์การรับรองของวิชาชีพครู ข้อ 1) เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูปีละไม่น้อยกว่า 1 กิจกรรม ดังนั้นการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูจึงต้องให้ความสำคัญและดำเนินการในการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นครูอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

เนื่องจากการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง มีกระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูให้กับนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรแตกต่างกันไปทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากคุรุสภากำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูสำหรับนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรผลิตครูทุกสาขาวิชาเอก ในลักษณะภาพรวมด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งยังไม่มีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูที่มีลักษณะเฉพาะตามบริบทการศึกษาศาสตร์ และสอดคล้องกับหลักสูตรการผลิตครูสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่ยังไม่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นระบบอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูให้กับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ จึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูในระดับการศึกษาศาสตร์ให้แก่บัณฑิตวิชาชีพครูปฐมวัยที่อยู่ระหว่างการศึกษ โดยการคัดสรรประเด็นที่เกิดจากการบูรณาการจาก 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556 (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556, 2556) จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความเป็นครู มาตรฐานที่ 8 นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และมาตรฐานที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ส่วนที่ 2

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 และ ส่วนที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย จาก ประเด็นบูรณาการดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะ ความเป็นครูปฐมวัยในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ (1) มีการสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครู ปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง และ (2) มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับ ครูปฐมวัย

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นครูปฐมวัย เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับ ปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ตามมาตรฐาน วิชาชีพของคุรุสภา มีหลักการพื้นฐานของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัย 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experience-based Learning) มุ่งเน้นให้นิสิตลงมือปฏิบัติในบริบทจริง ได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียน และประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) (2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้โดยใช้ สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based Learning) มุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้ตามกรอบผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่มาตรฐานที่คาดหวัง ใ้เวลานิสิตแต่ละคน เพียง พอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่งๆ ให้สำเร็จตามเกณฑ์การ ปฏิบัติงานที่กำหนดก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป โดยมี กรอบกิจกรรมและกรอบการประเมินเป็นแนวทางในการ เรียนรู้ (3) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อน ความคิด (Reflective Thinking) เน้นให้นิสิตไตร่ตรอง สะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม จากการ เชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมากับการปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ต่อยอดสมบูรณ์มาก ยิ่งขึ้นตามมุมมองของผู้ปฏิบัติ และ (4) หลักการส่งเสริม บรรยากาศที่สนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการ ช่วยเหลือแบบเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) จาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อยกระดับความสามารถไปสู่ศักยภาพ สูงสุด

จากหลักการและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัย จึงเชื่อมั่นว่า นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยที่เข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็น ครูปฐมวัยจะได้รับการเสริมสร้าง plugged และหล่อหลอม คุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา อย่างเข้มข้นเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เมื่อสำเร็จการ ศึกษาจะเป็นบัณฑิตวิชาชีพครูที่มีคุณลักษณะความเป็น ครูปฐมวัยที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นครูให้แก่ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลังเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขา วิชาการศึกษาศาสตร์ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาและ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นครูให้แก่ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีขอบเขตในการ วิจัยดังนี้

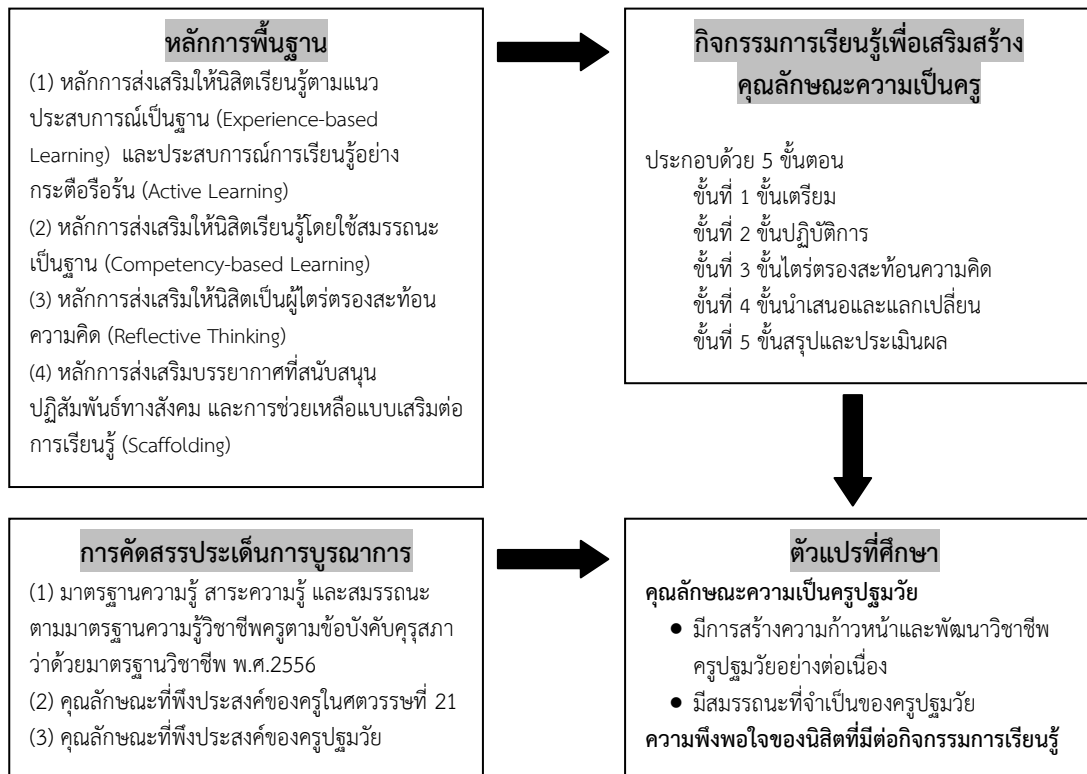
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาการ ศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 179 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำการวิจัย

กระบวนการดำเนินการวิจัยอยู่ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2560

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตสาขาวิชาการศึกษปฐมวัย หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับดีมากขึ้นไป
2. ความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาการศึกษปฐมวัยที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากขึ้นไป

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ One Shot Case Study โดยผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่าง มาทำการทดลองด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู เป็นเวลา 1 ภาคเรียน คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 และเมื่อจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นผู้วิจัยและนิสิตทำการประเมินคุณลักษณะ ความเป็นครูและนิสิตประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้หลังการทดลอง ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการการวิจัย

กลุ่ม	การทดลอง	หลังการทดลอง
E	X	O

เมื่อ E คือ กลุ่มทดลอง

X คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู

O คือ การประเมินคุณลักษณะความเป็นครูและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูให้แก่บัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูให้แก่บัณฑิต ประชากรคือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการพื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ซึ่งประกอบด้วย (1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน และประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น (2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (3) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อนความคิด (4) หลักการส่งเสริมบรรยากาศที่สนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการช่วยเหลือแบบเสริมต่อการเรียนรู้ และผลจากการสังเคราะห์หลักการดังกล่าวจึงกำหนดเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5

ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ ขั้นที่ 3 ขั้นไตร่ตรองสะท้อนความคิด ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยน และ ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล

2. คัดสรรประเด็นการบูรณาการจาก 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556 (2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 มีการสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง และ ด้านที่ 2 มีสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย

3. สร้างต้นร่างกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอาจารย์ คู่มือสำหรับนิสิต แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครูซึ่งมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมิน (Rubrics Assessment) 4 ระดับ และแบบประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยมีรายละเอียดที่จำเป็นครบถ้วน

4. นำต้นร่างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. ปรับปรุงต้นร่างกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (tryout)

กับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว นิสิตและผู้วิจัยประเมินคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัยและบันทึกคะแนนลงในแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตแต่ละคน พร้อมทั้งนิสิตประเมิน ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; a) พบว่า แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครูและ แบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 และ .85 ตามลำดับ

6. นำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ได้ปรับปรุงจนมีความสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ระยะทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู และ 2) ศึกษาความ พึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม จาก 5 ชั้นปี ตามสัดส่วนของจำนวนนิสิตแต่ละชั้นปี ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่างกันจากนั้นคำนวณหาขนาดจาก 5 ชั้นปีตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากจากแต่ละชั้นปีเป็น

ตัวอย่างจนครบจำนวนที่กำหนดไว้ดังนี้ ชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน จากประชากร 18 คน ชั้นปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน จากประชากร 23 คน ชั้นปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน จากประชากร 42 คน ชั้นปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน จากประชากร 55 คน และ ชั้นปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน จากประชากร 41 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 124 คน จากประชากร 179 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู คู่มือสำหรับนิสิต แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครู และแบบประเมินความพึงพอใจของนิสิต โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างประชุมเพื่อร่วมวางแผน เตรียมการ และกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลคุณลักษณะความเป็นครู

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ตามรายละเอียดในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

3. ในระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ นิสิตแต่ละคนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมและสร้างสรรค์ผลงาน พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติลงในคู่มือสำหรับนิสิต โดยมีผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือเมื่อนิสิตต้องการ พร้อมทั้งตรวจผลงาน สังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะความเป็นครูอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว นิสิต เพื่อน และผู้วิจัย ประเมินคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัยและบันทึกคะแนนลงในแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตแต่ละคน พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้

5. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะ
ความเป็นครูปฐมวัยและความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม
การเรียนรู้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ
เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดย
วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผล
การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัย
วิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง กิจกรรมมีความ
เหมาะสมในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง กิจกรรม
มีความเหมาะสมในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง กิจกรรม
มีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง กิจกรรม
มีความเหมาะสมในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง กิจกรรม
มีความเหมาะสมในระดับ น้อยที่สุด

และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ
ประเมินคุณลักษณะความเป็นครูและแบบประเมิน
ความพึงพอใจโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค
ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ 0.85 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผล
การประเมินคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัย และ
ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้หลังเข้า
ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงปริมาณโดย
การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
ทดสอบที (t-test for one samples) ซึ่งมีเกณฑ์ แปล
ผลคะแนนคุณลักษณะความเป็นครูดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง
มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง
มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง
มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 0.51 – 1.50 หมายถึง
มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.50 หมายถึง
มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับ ปรับปรุง

และเกณฑ์การแปลผลคะแนนความพึงพอใจของ
นิสิตที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง
มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง
มีความพึงพอใจในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง
มีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง
มีความพึงพอใจในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง
มีความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการ
เปรียบเทียบจัดกลุ่มข้อมูลและนำเสนอเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

**ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ
เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู**

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะความเป็นครู โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการ
พื้นฐานนำมาสู่การกำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม เป็นขั้นตอนที่นิสิตและอาจารย์ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ และภาระงาน ที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จตามเกณฑ์การประเมิน รวมไปถึงการทบทวนหรือรวบรวมองค์ความรู้เดิม องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ เป็นขั้นตอนที่นิสิตจะได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ได้เปิดรับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งจะเน้นการแสวงหาความรู้ใหม่ หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทดลองปฏิบัติในบริบทจริง และเน้นกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม ภายใต้บรรยากาศที่สนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการช่วยเหลือแบบเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อยกระดับความสามารถไปสู่ศักยภาพสูงสุด โดยระหว่าง การปฏิบัติการ นิสิตต้องคิดเชื่อมโยงกับปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นไตร่ตรองสะท้อนความคิด เป็นขั้นตอนที่นิสิตจะได้ใช้เหตุผลในการคิดทบทวนพิจารณาประสบการณ์ในการปฏิบัติจริงจากขั้นตอนที่ 2 อย่างละเอียดรอบคอบต่อเนื่องและคิด

อย่างกระตือรือร้น โดยนำความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบใหม่ มองย้อนกลับไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้น เหตุผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้ นิสิตเกิดกระบวนการรับรู้ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายแห่งการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สร้างความเข้าใจใหม่อย่างเป็นระบบตามมุมมองของผู้ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยน เป็นขั้นตอนที่นิสิตได้นำผลการเรียนรู้ทั้งองค์ความรู้และประสบการณ์ของตนเองไปสู่การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันแก่ผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็ได้รับประโยชน์จาก การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เป็นการขยายความรู้และประสบการณ์ของตนให้กว้างขึ้นในกลุ่มชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของครูปทุมวัย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่นิสิตรวบรวมผลงานและสรุปผลการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรม แล้วร่วมกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบและเพื่อน นิสิตนักศึกษา ให้ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) 360 องศาจากนั้นนิสิตและอาจารย์ผู้รับผิดชอบร่วมกันประเมินผลตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด และจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

โดยผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
บทนำ	4.40	0.66	มาก
หลักการและเหตุผล	4.50	0.50	มาก
หลักการพื้นฐานของกิจกรรม	4.60	0.49	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	4.70	0.46	มากที่สุด
เป้าหมายของกิจกรรม	4.40	0.49	มาก
คุณลักษณะความเป็นครู	4.60	0.49	มากที่สุด
กระบวนการจัดกิจกรรม	4.00	0.00	มาก
แนวทางการประเมินผล	4.40	0.49	มาก
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	0.75	มาก

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
ภาคผนวกแบบบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.50	มาก
รายละเอียดการประเมินผล	4.30	0.46	มาก
โดยรวม	4.41	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ หลักการพื้นฐานของกิจกรรม วัตถุประสงค์ของกิจกรรม และคุณลักษณะความเป็นครู ส่วนด้านอื่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู

ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู จากการนำกิจกรรมไป

ตารางที่ 3 ระดับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ระดับคุณลักษณะความเป็นครู			
		ดีเยี่ยม		ดีมาก	
		จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%
ชั้นปีที่ 1	13	11	84.62	2	15.38
	สรุปผล	ผ่าน			
		13 คน	100.00%		
ชั้นปีที่ 2	16	11	68.75	5	31.25
	สรุปผล	ผ่าน			
		16 คน	100.00%		
ชั้นปีที่ 3	29	25	86.21	4	13.79
	สรุปผล	ผ่าน			
		29 คน	100.00%		
ชั้นปีที่ 4	38	36	94.74	2	5.26
	สรุปผล	ผ่าน			
		38 คน	100.00%		

ชั้นปีที่	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ระดับคุณลักษณะความเป็นครู			
		ดีเยี่ยม		ดีมาก	
		จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%
ชั้นปีที่ 5	28	26	92.86	2	7.14
สรุปผล		ผ่าน			
		28 คน		100.00%	
โดยรวม	124	109	87.90	15	12.10
สรุปผล		ผ่าน			
		124 คน		100.00%	

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 124 คนมีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 และมีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.10 เมื่อพิจารณาจำแนกตาม ชั้นปีพบว่า **ชั้นปีที่ 1** มีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ใน ระดับดีเยี่ยม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 และ อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 **ชั้นปีที่ 2** มีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และอยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 **ชั้นปีที่ 3** มี

คุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 และอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 **ชั้นปีที่ 4** มีคุณลักษณะความเป็นครู อยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 94.74 และอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 และ **ชั้นปีที่ 5** มีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดี เยี่ยม จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 92.86 และอยู่ใน ระดับดีมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ดังนั้นจึง สรุปผลการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูในระดับ การศึกษาปฐมวัยได้ว่า นิสิตผ่านเกณฑ์จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของกลุ่มตัวอย่างภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for one sample)

คุณลักษณะความเป็นครู	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	Test value	t	Sig. (1-tailed)	ระดับ คุณลักษณะ
มีการสร้างความก้าวหน้าและ พัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง	124	4	3.75	0.32	2.51	42.80**	0.000	ดีเยี่ยม
มีสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย	124	4	3.66	0.14	2.51	89.88**	0.000	ดีเยี่ยม
โดยรวม	124	4	3.71	0.17	2.51	79.05**	0.000	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนน คุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตกับเกณฑ์ค่าคะแนน เฉลี่ย 2.51 ภายหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า นิสิตที่เข้าร่วม กิจกรรม มีคุณลักษณะความเป็นครูทั้งรายด้านและโดย

รวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม (2.51 \leq 4.00) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างให้นิสิตมีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจที่นิสิตมีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for one sample)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	Test value	t	Sig. (1-tailed)	ระดับความพึงพอใจ
1. ดันสนุกกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างสรรค์ผลงาน	4.02	0.13	3.51	44.56**	0.000	มาก
2. ดันชอบใช้โปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ด้วย Google Drive	4.31	0.48	3.51	18.54**	0.000	มาก
3. ดันชอบที่ได้ไตร่ตรองสะท้อนความคิดหลังได้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละชั้น	4.23	0.51	3.51	15.17**	0.000	มาก
4. ดันชอบใช้โปรแกรมสื่อสารออนไลน์ในการสื่อสารกับเพื่อนและอาจารย์ เพราะทั้งสะดวกและรวดเร็ว	4.54	0.50	3.51	22.93**	0.000	มากที่สุด
5. การจัดเก็บเอกสารโดยใช้โปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ด้วย Google Drive ทำให้ฉันใช้เวลาค่อนข้างมากและยุ่งยาก	4.44	0.56	3.51	18.42**	0.000	มาก
6. ดันชอบจัดเก็บเอกสารโดยใช้โปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ด้วย Google Drive เพราะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย	4.55	0.53	3.51	21.77**	0.000	มากที่สุด
7. ดันชอบทำแฟ้มสะสมผลงานเพราะทำให้ได้เห็นเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพครูปฐมวัย	4.56	0.51	3.51	22.63**	0.000	มากที่สุด
8. ดันได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าในการเก็บร่องรอยหลักฐานเพื่อรวบรวมลงในแฟ้มสะสมผลงาน	4.25	0.50	3.51	16.35**	0.000	มาก
9. ดันประทับใจที่ได้นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดกับคนอื่นโดยใช้โปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ด้วย Google Drive	4.09	0.34	3.51	19.08**	0.000	มาก
10. ดันชอบวิธีการประเมินที่ต้องประเมินร่วมกับเพื่อนและอาจารย์	4.13	0.34	3.51	20.48**	0.000	มาก
11. ดันสบายใจที่ได้รับการประเมินจากเพื่อน	4.14	0.43	3.51	16.27**	0.000	มาก
12. ดันชอบที่กำหนดเกณฑ์การผ่านว่า ต้องได้คะแนนทุกคุณลักษณะอยู่ในระดับดีขึ้นไป	4.18	0.38	3.51	19.38**	0.000	มาก
13. ดันได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูตามที่กำหนดไว้ครบทุกด้านจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้	4.17	0.38	3.51	19.50**	0.000	มาก
14. ดันภูมิใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้	4.53	0.52	3.51	22.02**	0.000	มากที่สุด
15. ดันยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้อีกครั้งในปีการศึกษาต่อไป	4.85	0.35	3.51	42.34**	0.000	มากที่สุด
โดยรวม	4.33	0.12	3.51	75.83**	0.000	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ ฉันทินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้อีกครั้งในปีการศึกษาต่อไป ฉันทชอบทำแฟ้มสะสมผลงานเพราะทำให้ได้เห็นเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพครูปฐมวัย ฉันทชอบจัดเก็บเอกสารโดยใช้โปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ด้วย Google Drive เพราะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ฉันทชอบใช้โปรแกรมสื่อสารออนไลน์ในการสื่อสารกับเพื่อนและอาจารย์ เพราะทั้งสะดวกและรวดเร็ว และฉันทภูมิใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ ตามลำดับ ส่วนด้านอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 พบว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไป (3.51 \leq 5.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู โดยการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการ

พัฒนากิจกรรมอย่างละเอียดและดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการสังเคราะห์หลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นหลักการของกิจกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และธรรมชาติของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จากนั้นจึงคัดสรรประเด็น บุคลากรเพื่อกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมทั้งแนวทางการประเมินผลของกิจกรรม แล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของกิจกรรมจนนำไปสู่การพัฒนาต้นร่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม แล้วจึงนำไปทดลองนำร่องเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ซึ่งกระบวนการดังกล่าว สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) กล่าวว่า การสร้างชุดการเรียนการสอนควรมั่นใจว่าชุดการเรียนการสอนนั้น มีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้ชุดการเรียนการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู

ผลการเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 2.51 ภายหลังจากจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม มีคุณลักษณะความเป็นครูและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับดีมากขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกิจกรรมที่พัฒนาบนหลักการพื้นฐานที่เหมาะสม 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน โดยมุ่งเน้นให้นิสิตลงมือปฏิบัติในบริบทจริง ได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545)

ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้อีก่อน แล้วจึงให้ ผู้เรียนย้อนไปสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นและนำสิ่งที่ เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียน สามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมติฐานต่าง ๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงนำความคิด หรือสมมติฐาน เหล่านั้นไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ ใหม่ ๆ ต่อไป (2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ โดยใช้ สมรรถนะเป็นฐาน โดยมุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้ตามกรอบ ผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่มาตรฐานที่คาดหวัง ใ้เวลา นิสิตแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติ ภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนดก่อนที่ จะไปสู่ภาระงานต่อไป โดยมีกรอบกิจกรรมและกรอบ การประเมินเป็นแนวทางในการเรียนรู้ มีการให้ข้อมูล ย้อนกลับ 360 องศาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ นิสิตได้ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงาน การประเมินมาจากการประเมิน ตนเองและจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้ แบบสมรรถนะเป็นฐาน คือวิธีการสอนและ การเรียนรู้ ที่มักใช้การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะที่เป็นรูปธรรมมากกว่า การเรียนรู้เชิงนามธรรม ซึ่งสมรรถนะหมายถึงกลุ่มของ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะ ส่วนบุคคล (Other Characteristics) ของบุคคลที่จำเป็น ต้องมีเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ (3) หลักการ ส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อนความคิด โดย เน้นให้นิสิตไตร่ตรองสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ ที่เป็นรูปธรรม จากการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมา กับการปฏิบัติในสถานศึกษา ใช้ทักษะการวิเคราะห์ เพื่อสร้างกรอบความคิดจากประสบการณ์ ใช้ทักษะการ

ตัดสินใจและการแก้ปัญหาจากความคิดใหม่ ๆ ที่ได้รับ จากประสบการณ์ จัดกระทำกับประสบการณ์ด้วยการ แปลความหมาย ซึมซับมโนทัศน์ (Assimilation) จัด ปรับมโนทัศน์ (Accommodation) การสร้างความหมาย ใ้กับประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ ใหม่ที่ต่อยอดสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นตามมุมมองของผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545) กล่าวว่า การปรับ โครงสร้างทางปัญญาเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับ ข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้ หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม และ (4) หลักการ ส่งเสริมบรรยากาศที่สนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการช่วยเหลือแบบเสริมต่อการเรียนรู้จากผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับความสามารถไปสู่ศักยภาพสูงสุด สอดคล้องกับ สรिता บัวเขียว (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การ สร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้ที่มีศักยภาพ มากกว่ากับผู้ที่มีศักยภาพต่ำกว่าจึงสามารถผลักดันผู้ ที่มีศักยภาพต่ำกว่าให้ก้าวไปสู่จุดที่สูงขึ้นได้อันเนื่อง มาจากว่าเขามีศักยภาพพร้อมอยู่แล้ว การปฏิสัมพันธ์ นี้เป็นการให้ความช่วยเหลือจากผู้ที่มีประสบการณ์สูง กว่าไปยังผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่าซึ่งการช่วยเหลือใน ลักษณะนี้คือการ Scaffolding และเมื่อเกิดการเรียนรู้ แล้ว การ Scaffolding จะค่อย ๆ ลดลงตามระดับของ การเรียนรู้ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการ เรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน หลักการเรียนรู้โดยใช้ สมรรถนะเป็นฐาน หลักการไตร่ตรองสะท้อนความคิด และหลักการส่งเสริมบรรยากาศที่สนับสนุนปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมและการช่วยเหลือแบบเสริมต่อการเรียนรู้ (กิตติคม ดาวิรัตน์, 2553; ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์ และ นิลมณี พิทักษ์, 2556; ศิริประภา พลทธิกุล, 2557; สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) พบว่า หลักการ จัดการเรียนรู้เหล่านี้สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. การนำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูนี้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดสถาบัน/ คณะ/ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ควรกำหนดให้การเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและ/ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องเข้าร่วม อีกทั้งสามารถนำไปใช้

เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการรับรองปริญญาบัตรและ/ หรือ ใบประกอบวิชาชีพครูปฐมวัยได้

2. ควรดำเนินการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านอื่น เช่น จิตวิญญาณความเป็นครู ความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู จิตสาธารณะ เป็นต้น

3. ควรวิจัยติดตามประเมินผลคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตภายหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูในการศึกษาต่อไปอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กิตติคม ดาวันตัน. (2553). *การวิจัยการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556. (2556, 4 ตุลาคม 2556). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 65-71.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1-5*. กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ. (2557, 14 มีนาคม 2557). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 16-19.

ทศนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์, และ นิสมณี พิทักษ์. (2556). การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา รายวิชา ส32103 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 132-139.

ศิริประภา พฤทธิกุล. (2557). การวิจัยและพัฒนากระบวนการนิเทศตามแนวการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 10(1), 245-260.

สรिता บัวเขียว. (2559). Scaffolding ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร: How can Scaffolding Support Learning Development?. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*, 18(1), 1-15.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
สื่อนฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Yamane, T. (1967). *Taro Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.